

L'STEI-i I EL MODEL TRILINGÜE

M. Antònia Font i Gelabert

Coordinadora de l'àrea de normalització lingüística de l'STEI-i

Amb el restabliment de la democràcia, la Constitució i l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears varen establir un marc legal que iniciava un procés de recobriment i de promoció de la llengua pròpia de les Illes Balears per compensar-la dels atacs que havia sofert durant el franquisme.

L'article 3 de la Constitució de 1978 diu que *“la riquesa de les diferents llengües de l'estat és un patrimoni cultural que ha de ser objecte d'un respecte i protecció especials”*. D'altra banda la Llei orgànica 2/1983, de 25 de febrer, de l'Estatut d'Autonomia per a les Illes Balears (1983), a l'article 10.21 atribueix a la Comunitat Autònoma la competència en matèria de foment de la cultura, de la investigació i de l'ensenyament de la llengua catalana i l'article 14 encomana als poders públics la normalització lingüística de la llengua catalana a les Illes.

Posteriorment, la Llei de normalització lingüística de 1986 a l'exposició de motius diu que *“amb aquest marc legal la Comunitat Autònoma té el dret i el deure d'acabar amb la situació d'anormalitat socio-lingüística i es compromet a regular l'ús de la llengua catalana com a llengua pròpia de les Illes Balears”*.

L'aprenentatge de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, cohesiona la nostra societat perquè possibilita que totes les persones que no coneixen la llengua es puguin integrar dins la societat que les acull.

L'STEI-i està a favor de l'ensenyament en català i en contra de qualsevol modificació de la normativa que rebaixi el 50% com a mínim de l'ensenyament en aquesta llengua. En l'actualitat no tots els centres docents compleixen el Decret 92/1997 que regula l'ensenyament de la llengua catalana en els centres docents no universitaris, el conegut "decret de mínims". Només l'ensenyament íntegrament en català garanteix que tot l'alumnat acabarà l'escolaritat obligatòria sabent les dues llengües tal com mana l'article 20 de la Llei de Normalització Lingüística.

No ens podem allunyar encara més de les recomanacions que la Comissió d'experts del Consell d'Europa va fer al Govern de les Illes Balears. Aquests experts

recomanaven la immersió en català als nostres centres com a mesura per normalitzar-lo. Aquest fet no perjudicaria gens l'ús del castellà i ajudaria a normalitzar el català

Per tant denunciem que el Govern autonòmic incompleix l'obligació i la responsabilitat que té per llei de promoure la normalització lingüística en els seus tres pilars fonamentals que són l'àmbit de l'ensenyament, el dels mitjans de comunicació i la promoció de l'ús social. El govern actual no treballa

a favor de la llengua pròpia de les Illes Balears. L'STEI-i defensa el manteniment de la normativa vigent i demana un augment de l'ensenyament en català, però no accepta una disminució de la seva presència a l'escola.

La direcció general d'Administració i Inspecció Educativa, de la qual depèn el servei d'ensenyament del català, durant aquests dos anys de legislatura no ha fet res per impulsar la normalització lingüística de la llengua pròpia de la nostra Comunitat, que és la llengua catalana. Aquesta direcció general dia 23 de febrer de 2006 va presentar, a la Mesa Sectorial d'Educació, el *“Projecte de decret sobre mesures per a formar la competència lingüística en llengües estrangeres dels alumnes dels centres sostinguts amb fons públics”* que ara ha passat a consulta als membres del Consell Escolar de les Illes Balears (CEIB). Nosaltres, ara, volem manifestar que estam d'acord amb l'ensenyament de llengües estrangeres, sempre i quan s'impulsi també la normalització lingüística

del català a l'escola i volem recordar que durant aquesta legislatura no han passat pel CEIB els decrets que veritablement necessita l'educació a les Illes Balears

L'STEI-i demana a la Conselleria d'Educació i Cultura que dediqui les seves energies a impulsar projectes que treballin a favor de la normalització lingüística del català a l'àmbit escolar. De moment el govern del PP desenvolupa una política que no va a favor de la llengua pròpia d'aquesta Comunitat. Des de la direcció general de Política Lingüística tampoc no es fa res per la normalització del català a altres camps, a més de l'escola, que són vitals per la pervivència de la llengua catalana: els mitjans de comunicació (tancament de Som ràdio, predomini del castellà a IB3...) i l'ús social del català (valoració i promoció del català a tots els àmbits de la societat, plans d'acolliment i ensenyament de la llengua entre la població immigrada adulta, a les escoles, convocatòria del Consell Social de la Llengua Catalana, elaboració d'un Pla de Normalització Lingüística...).

Demanam la no tramitació del projecte de decret sobre mesures per a fomentar la competència lingüística en llengües estrangeres dels alumnes dels centres sostinguts amb fons públics per tot el que hem dit abans i per tot el que argumentarem a continuació:

Aquest projecte de decret és un atac a la normalització lingüística i té la clara intenció de dificultar l'aplicació del Decret de Mínims i l'ensenyament en català. Demanam el respecte a aquest decret i que si es vol introduir l'ensenyament en una llengua

estrangera es faci respectant la presència del català que se'n deriva de l'aplicació del decret 92/1997.

Aquest projecte està fet d'esquena a les persones immigrades que a l'actualitat viuen a les Illes Balears on hi arriben moltes persones de zones on no es parla ni el castellà, ni el català, ni l'anglès.

A l'actualitat ja es pot fer ensenyament en una llengua estrangera als centres d'infantil i primària i als de secundària amb el programes d'especialització curricular i els programes de les seccions europees. A l'actualitat ja hi ha més de 40 centres de les Illes Balears que segueixen aquest programa

El professorat de Filologia anglesa de la Universitat de les Illes Balears, assegura que no hi ha professorat suficientment preparat per impartir diferents matèries en anglès als centres educatius de les Illes Balears. Com sempre, la Conselleria segueix sense fer estudis ni tenir en compte l'opinió dels experts.

Cas que s'introdueixi l'ensenyament d'una àrea en llengua estrangera, sempre respectant el decret de mínims, demanam que el professorat que hagi d'impartir aquesta àrea, tengui la titulació i/o l'habilitació establerta per fer-ho. Si a l'actualitat no hi ha encara prou professorat, no es pot fer aquest suposat projecte i estam en contra que la conselleria autoritzi que, en determinats casos, el professorat pugui impartir una àrea en llengua estrangera "sense tenir la titulació requerida malgrat pugui acreditar la qualificació suficient en una entrevista" tal com diu l'addicional segona a la qual et remet l'article 6.

Si el Govern balear vol augmentar el nivell de coneixement d'una llengua estrangera a l'ensenyament obligatori ho pot fer mantenint el que hi ha a l'actualitat, seccions europees, conveni amb diferents instituts lingüístics d'altres països, especialització curricular, o augmentant el professorat de les diferents especialitats de llengües estrangeres, per fer desdoblaments, treballar amb grups reduïts, beques per fer visites i estades a altres països, intercanvis entre l'alumnat d'altres estats, formació anual del professorat, estades a l'estranger, habilitació del professorat interessat per les vies ja establertes, facilitats de formació en horari laboral, etc.

El Govern balear, amb aquest projecte de decret, s'allunyaria encara més dels compromisos adquirits per l'Estat espanyol amb el Consell d'Europa.

Aquesta Carta europea va ser signada pel Govern espanyol el 1992 i l'instrument de ratificació va ser dipositat al Consell d'Europa el 9 d'abril de 2001. Un Comitè d'Experts ha fet les comprovacions corresponents i ha enviat el seu informe i les indicacions dels incompliments, a més de les recomanacions oportunes.

L'informe rebut el setembre de 2005 sobre l'ensenyament diu que el que es fa aquí és el 50% en cada una de les llengües oficials, per tant, considera que el model educatiu actual no assoleix el nivell exigít pels compromisos específics contrets per l'Estat espanyol, que suposen haver d'oferir l'ensenyament principalment en català a les Illes Balears i que aquest no es limiti a la meitat del programa escolar. Com a conseqüència, el Comitè d'Experts encoratja les autoritats autonòmiques a establir models educatius essencialment en català per a l'ensenyament obligatori a les Illes, conforme als compromisos contrets.

Tenint en compte l'argumentació anterior, hem presentat a la Conselleria d'Educació una sèrie d'esmenes, de les quals destacam:

- S'ha demanat que es respecti el projecte lingüístic de centre que s'ha derivat del decret 92/1997 de 4 de Juliol que regula l'ús de l'ensenyament de i en llengua catalana pròpia de les illes Balears, en els centres docents no universitaris de les illes Balears i que el Consell Escolar sigui l'òrgan decisor per a qualsevol canvi en qualsevol PLC.
- També que en el cas que s'introdueixi l'ensenyament d'una àrea en llengua estrangera, sempre respectant el decret de mínims, que el professorat que hagi d'impartir aquesta àrea, tenguí la titulació o l'habilitació establerta per fer-ho.
- Pensam que en comptes que siguin els centres els que hagin de presentar un perfil adequat per a la implantació d'aquest programa, hauria de ser la pròpia administració educativa la que hauria de generar les condicions adequades per dur a terme aquest projecte. Les mesures de foment s'han de generalitzar a tots els centres amb igualtat d'oportunitats.

- Consideram que la formació dels mestres és prioritària en altres temes més urgents i necessaris com són l'atenció a la diversitat i l'acolliment a les persones nouvingudes, sobretot les que arriben de països on no es parla ni el català ni el castellà. Per tant, com que no hi ha recursos suficients per dur a terme la formació requerida i necessària, no és creïble que es pugui fer una formació específica per dur a terme aquest projecte en condicions. Recordam que quan s'han introduït projectes d'aquest estil dins el sistema educatiu s'ha fet tot un any de formació del professorat, abans de la implantació del projecte
- Ens sembla adient l'anticipació d'una llengua estrangera sempre que es respecti el decret de mínims i l'administració educativa afavoreixi aquest procés amb la dotació del professorat adient, els recursos materials necessaris i amb els estudis i avaluacions pedagògiques prèvies que calguin. S'ha demanat que a una de les addicionals es mantengui la vigència del Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en els centres docents no universitaris de la Comunitat, que seguirà sent d'aplicació als centres que s'acullin a aquest Decret, de tal manera que l'ensenyament en una llengua estrangera no es faci en detriment de l'horari destinat a l'ensenyament en català, que és la llengua pròpia de les Illes Balears.
- Finalment L'STEI-i demana la no tramitació d'aquest projecte de decret. □